

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
KHOA TOÁN - THỐNG KÊ
BỘ MÔN TOÁN KINH TẾ

***

T.S. BÙI PHÚC TRUNG
TS. NGUYỄN THỊ NGỌC THANH
Th.S. VŨ THỊ BÍCH LIÊN

GIÁO TRÌNH

QUY HOẠCH TUYẾN TÍNH TỐI ƯU HÓA

- ✓ Bài toán quy hoạch tuyến tính
- ✓ Bài toán đối ngẫu
- ✓ Bài toán quy hoạch tham số
- ✓ Bài toán vận tải
- ✓

* G T 0 1 9 9 7 3 5 *

THƯ VIỆN D.H.S.P.K.T
9.3076
3932
T871
2003

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG - XÃ HỘI

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP HỒ CHÍ MINH
KHOA TOÁN - THỐNG KÊ
BỘ MÔN TOÁN KINH TẾ

TS BÙI PHÚC TRUNG

TS NGUYỄN THỊ NGỌC THANH

THS VŨ THỊ BÍCH LIÊN

GIÁO TRÌNH
QUY HOẠCH TUYẾN TÍNH
(TỐI ƯU HÓA)

- ✓ *Bài toán quy hoạch tuyến tính*
- ✓ *Bài toán đối ngẫu*
- ✓ *Bài toán quy hoạch tham số*
- ✓ *Bài toán vận tải*
- ✓ *Bài toán sản xuất đồng bộ*

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG - XÃ HỘI

LỜI NÓI ĐẦU

Năm 1947 nhà toán học George Bernard Dantzig đưa ra phương pháp đơn hình, đánh dấu sự ra đời của quy hoạch tuyến tính. Từ đó đến nay trên cơ sở của phương pháp đơn hình, các nhà khoa học khác đã phát triển thêm các phương pháp như phương pháp ellipsoid, phương pháp biến đổi chiều ...

Ở nước ta, quy hoạch tuyến tính được dạy ở hầu khắp các trường đại học và gần như cho tất cả các ngành đặc biệt là các ngành kinh tế.

Giáo trình quy hoạch tuyến tính này biên soạn cho đối tượng sinh viên các ngành kinh tế trình bày cơ sở lý thuyết, các phương pháp chủ yếu để giải các bài toán cơ bản của quy hoạch tuyến tính.

Nội dung của giáo trình quy hoạch tuyến tính được biên soạn theo chương trình 45 tiết cho tất cả các chuyên ngành bao gồm :

Chương 1: Bài toán quy hoạch tuyến tính

Chương 2: Bài toán đổi ngẫu

Chương 3: Bài toán tham số

Chương 4: Bài toán vận tải

Chương 5: Bài toán sản xuất đồng bộ

Để học tốt giáo trình này sinh viên phải học qua các giáo trình đại số tuyến tính, giải tích, xác suất thống kê, tin học và các giáo trình kinh tế vĩ mô, vi mô.....

Trong quá trình biên soạn khó có thể tránh khỏi sai sót, tác giả rất mong nhận được ý kiến đóng góp của đồng nghiệp và bạn đọc để lần xuất bản sau giáo trình được hoàn chỉnh hơn.

Tác giả vô cùng biết ơn sự chỉ đạo giúp đỡ của Ban giám
hiệu trường ĐH Kinh tế, Khoa Toán - Thống kê, Bộ môn Toán
cùng các bạn đồng nghiệp đã tạo điều kiện để quyển sách được
xuất bản.

TPHCM ngày 15/8/2003

TS. BÙI PHÚC TRUNG

ĐÁNH DẤU TỰ HỌC

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU 1

CHƯƠNG 1 : BÀI TOÁN QUI HOẠCH TUYẾN TÍNH 2

§1.	VẤN ĐỀ THỰC TẾ DẪN ĐẾN LẬP MÔ HÌNH BÀI TOÁN QUI HOẠCH TUYẾN TÍNH	5
§2.	CÁC DẠNG CỦA BÀI TOÁN QUI HOẠCH TUYẾN TÍNH.....	16
2.1	Dạng tổng quát	16
2.2	Dạng chính tắc	17
2.3	Dạng chuẩn	19
2.4	Các tính chất	21
§3.	PHƯƠNG PHÁP HÌNH HỌC.....	22
3.1	Phương pháp hình học	22
3.2	Khái niệm tập lồi, Điểm cực biên, Phương án cực biên.....	26
§4.	PHƯƠNG PHÁP ĐƠN HÌNH	29
4.1	Cơ sở của phương pháp đơn hình	29
4.2	Thuật toán đơn hình	34
4.3	Thuật toán đơn hình mở rộng	43
	BÀI TẬP CHƯƠNG 1	54

CHƯƠNG 2 : BÀI TOÁN ĐỐI NGẦU 61

§1.	ĐỊNH NGHĨA BÀI TOÁN ĐỐI NGẦU	61
§2.	CÁC ĐỊNH LÝ CƠ BẢN.....	67
§3.	MỘT SỐ ỨNG DỤNG CỦA BÀI TOÁN ĐỐI NGẦU... 71	
	BÀI TẬP CHƯƠNG 2	75

CHƯƠNG 3 : QHTT CHÚA THAM SỐ 84

§1.	PP ĐƠN HÌNH GIẢI BÀI TOÁN QHTT CHÚA THAM SỐ Ở HÀM MỤC TIÊU.....	85
-----	---	----

§2. BÀI TOÁN QUITT VỚI THAM SỐ Ở VẾ PHẢI	97
<i>BÀI TẬP CHƯƠNG 3 .....</i>	106
CHƯƠNG 4 : BÀI TOÁN VẬN TẢI	108
§1. BÀI TOÁN VẬN TẢI TỔNG QUÁT	108
1.1 Thiết lập bài toán	108
1.2 Đặt bài toán dưới dạng bảng	110
§2. CÁC TÍNH CHẤT	112
§3. THUẬT TOÁN THẾ VỊ GIẢI BÀI TOÁN VẬN TẢI DẠNG BẢNG	117
3.1 Đường lối giải	117
3.2 Xây dựng phương án cơ bản đầu tiên	117
3.3 Thuật toán thế vị giải bài toán vận tải	121
§4. CÁC DẠNG KHÁC CỦA BÀI TOÁN VẬN TẢI	126
4.1 Bài toán vận tải không cân bằng thu – phát	126
4.2 Bài toán vận tải có hàm mục tiêu cực đại	129
4.3 Bài toán vận tải có ô cấm	130
4.4 Bài toán xe không	136
<i>BÀI TẬP CHƯƠNG 4 .....</i>	143
CHƯƠNG 5 : BÀI TOÁN SẢN XUẤT ĐỒNG BỘ	146
§1. BÀI TOÁN SẢN XUẤT ĐỒNG BỘ TỔNG QUÁT	146
§2. ĐẶC ĐIỂM CỦA BÀI TOÁN SẢN XUẤT ĐỒNG BỘ	149
§3. PHƯƠNG PHÁP ĐIỀU CHỈNH NHÂN TỬ GIẢI BÀI TOÁN SẢN XUẤT ĐỒNG BỘ	153
§4. THUẬT TOÁN NHÂN TỬ MỞ RỘNG	162
§5. CÁC TRƯỜNG HỢP ĐẶC BIỆT	166
<i>BÀI TẬP CHƯƠNG 5 .....</i>	169
CÁC ĐỀ THI THAM KHẢO (Hệ chính quy)	171
CÁC ĐỀ THI THAM KHẢO (Hệ tại chức - Cao đẳng)	190
TÀI LIỆU THAM KHẢO	199

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Cuốn sách được biên soạn dựa theo các tài liệu :

- [1] GS Hoàng Tụy : QHTT

NXB Khoa học Kỹ thuật Hà Nội 1976.

- [2] GS Trần Túc : QHTT

Trường Đ.H Kinh tế Quốc Dân Hà Nội 1985.

- [3] GS Trương Văn Khảng : QHTT và Bài tập QHTT

Trường Đ.H Kinh tế TP. Hồ Chí Minh 1988.

- [4] PTS Lê Văn Phi : QHTT và Hướng dẫn giải bài tập

Trường Đ.H Kinh tế TP. Hồ Chí Minh 1991.

- [5] George B.Dantzig : Linear programming and extensions

University of California 1965.

- [6] Giáo trình “Phương pháp và mô hình toán Kinh tế”

Trường Đ.H Kinh tế TP.HCM niên khóa 1977 - 1978.

- [7] PGS Đặng Hấn : QHTT

Trường Đ.H Kinh tế TP. Hồ Chí Minh 1995.

- [8] Nguyễn Thành Cả : Toán Kinh tế phần QHTT

Trường Đ.H Kinh tế TP. Hồ Chí Minh 1994.

- [9] F. Nozicka, J. Guddat, H. Hollatz, B. Bank

Lý thuyết quy hoạch tuyến tính chứa tham số (tiếng Đức)

Akademie-Verlag, Berlin 1974

GIÁO TRÌNH

QUY HOẠCH TUYẾN TÍNH

TỐI ƯU HÓA

NXB LAO ĐỘNG – XÃ HỘI

41B Lý Thái Tổ – Hà Nội

Tel . (04) 8241706 – Fax : (04) 9348283

Chịu trách nhiệm xuất bản
NGUYỄN ĐÌNH THIỆM

Chịu trách nhiệm nội dung
NGUYỄN BÁ NGỌC

Biên tập
THANH DUNG

Sửa bản in
NGỌC AN

Trình bày bìa
VIỆT DŨNG

---

67 - 22

20 - 11

In 3000 cuốn khổ 14,5 x 20,5 cm tại Xưởng in Thành Công. Giấy
ĐKKHXB số 67/1437/XB-QLXB do Cục xuất bản cấp ngày 3 tháng 12
năm 2002. Giấy trích ngang KHXB số 67-22/LĐXH ²⁰⁻¹¹ ₂₀₀₂ của NXB
cấp ngày 03/09/2003. In xong và nộp lưu chiểu tháng 9 năm 2003

Bạn đang có trong tay thông tin cơ bản của một trong số những tài liệu có hàm lượng chất xám cao, với những thông tin vô cùng hữu ích cho quá trình học tập và nghiên cứu của bản thân bạn !

Bạn đã và đang trải qua những ưu tư, trăn trở của bản thân mình trước biển kiến thức mênh mông vô hạn và đang tìm hướng đi cho riêng mình bằng việc biến kiến thức thành tài sản tri thức của riêng bạn !

Hãy đến Thư viện trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp. HCM chia sẻ những khó khăn và trăn trở đó cùng bạn!

Hãy đến với Thư viện trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp. HCM để cùng nhau, chúng ta xây dựng vương quốc khoa học và trí tuệ của chính mình !

Cùng với bạn, Thư viện ĐH Sư phạm Kỹ thuật Tp. HCM mong ước góp phần duy trì và phát triển văn hóa đọc !

Hãy đến với chúng tôi - Thư viện trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp. HCM để cảm nhận, trải nghiệm và biến ước mơ khoa học của bạn thành hiện thực !

Hân hạnh được đón tiếp và phục vụ bạn tại
Số 1 – 3, Võ Văn Ngân, Phường Linh Chiểu, Quận Thủ Đức, Tp. HCM
ĐT: (08) 3896 9920 – Email: thuvienspkt@hcmute.edu.vn
<http://www.thuvienspkt.edu.vn> – <http://thuvien.hcmute.edu.vn>

Hợp tác phát triển

TaiLieu.vn

Thông tin tài trợ dự án!

